

NAČRT NAKUPA KNJIŽNIČNEGA GRADIVA V MESTNI KNJIŽNICI GROSUPLJE ZA LETO 2021 www.gro.sik

Mestna knjižnica Grosuplje deluje na območju občin Dobropolje, Grosuplje in Ivančna Gorica. S svojo zbirko, prostorom in različnimi vsebinami je usmerjena k uporabnikom vseh generacij.

Poslanstvo knjižnice se odraža v dostopnosti aktualnega knjižničnega gradiva in informacij. S storitvami spodbujamo branje, nepristransko informiranje, bogatimo kulturno življenje ter kakovost bivanja prebivalcev našega območja.

Pri izvajanju poslanstva smo občutljivi tako za potrebe posameznih uporabnikov kot različnih ciljnih skupin, za katere zagotavljamo storitve sodobne splošne knjižnice. V poslanstvu, ki izhaja iz zakonsko predpisanih nalog, smo zapisali, da:

- pridobivamo, obdelujemo, hranimo in izposojamo knjižnično gradivo ter posredujemo informacije z vseh področij človekovega ustvarjanja,
- s knjižnično dejavnostjo vsem občanom omogočamo kakovostno udejstvovanje na kulturnem, izobraževalnem, informacijskem, socialnem in prostočasnem področju,
- razvijamo bralno kulturo in informacijsko pismenost,
- spodbujamo vseživljenjsko izobraževanje,
- knjižnica je prostor navdiha in ustvarjalnosti.

Delujemo v okolju, kjer se število prebivalcev vsako leto postopno večja, tako tistih s stalnim kot začasnim prebivališčem. Na dan 1. 1. 2020 je bilo po uradnih podatkih 42.200 prebivalcev, od tega 41.032 s stalnim prebivališčem

Knjižnično mrežo poleg Osrednje knjižnice Grosuplje sestavljata še krajevni knjižnici v Ivančni Gorici in na Vidmu v občini Dobropolje. V Ivančni Gorici so za izposajo še enkrat na teden odprta izposojevališča na Krki, v Stični, Šentvidu in Višnji Gori, ki so zaradi prostorskih omejitev knjižnice v Ivančni Gorici, namenjena tudi hrambi knjižne zbirke lokalne skupnosti in izvajanju bibliopedagoških dejavnosti.

V našem okolju imamo šest osnovnih šol z več podružnicami, ekonomsko srednjo šolo in gimnazijo ter vzgojno izobraževalni zavod. Velika večina dijakov in študentov pa se dnevno vozi na šolanje izven občine. Dnevna migracija je značilna tudi za zaposlene. V občini Grosuplje imamo dom za ostarele, v občini Dobropolje pa poleg doma še delovno-varstveni center. Večina predšolskih otrok je vključena v institucionalno varstvo javnih vrtcev in koncesijskih varstvenih ustanov.

Med nami živi manjša skupina pripadnikov romske etnične skupnosti, za katero izvajamo različne oblike bibliopedagoških dejavnosti.

Dejavniki usmerjanja nabavne politike

- Zakon o knjižničarstvu (Uradni list RS, št. 87/2001, 96/2002, 92/15);
- Odlok o ustanovitvi Mestne knjižnice Grosuplje (Uradni list RS, št. 13/2004, 39/2007, 66/2008);
- Uredba o osnovnih storitvah knjižnic (Uradni list RS, št. 29/2003);
- Pravilnik o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe (Uradni list RS, št. 73/2003, 70/2008);
- Standardi za splošne knjižnice (2018 do 2028); Ljubljana: Nacionalni svet za knjižnično dejavnost, 2018 Manifest o splošnih knjižnicah; IFLA/UNESCO, 1994;

Priporočena literatura

- Rampih, S.: Nabavna politika v splošnih knjižnicah. Ljubljana: ZBDS, 2010;
- Guidelines for a collection development policy using the conspectus model. (2001). IFLA. Section on acquisition and collection development. Dostopno: <http://archive.ifla.org/VII/s14/nd1/gcdp-e.pdf>.

Cilji nakupa gradiva

Cilj letnega nakupa je zagotavljanje splošne dostopnosti kakovostne slovenske založniške produkcije v vseh naših enotah v skladu s poslanstvom knjižnice. Z nakupom novega gradiva bomo gradili zbirko, ki bo aktualna in prilagojena ugotovljenim potrebam okolja. Temeljno zbirko bomo posodobili s knjižničnim gradivom različnih vrst, oblik in dostopnosti, vključno z zagotavljanjem dostopnosti zvočnih in e-knjig v slovenskem jeziku. Poseben poudarek pri izboru gradiva bo posvečen izvorni slovenski klasični in sodobni literaturi, humanistiki, nakupu znanstvene in strokovne ter kakovostne prevodne literature za namen uresničevanja kulturnih, izobraževalnih, informacijskih, raziskovalnih in socialnih potreb prebivalcev v našem okolju. Sledili bomo strokovnim priporočilom o sestavi in obsegu knjižničnih zbirk ter zasledovali cilje nacionalne kulturne politike. S knjižničnim gradivom in storitvami se bomo poklonili 30. obletnici osamosvojitve naše države, rojaku Josipu Jurčiču, predsedovanju Slovenije EU, 200. obletnici Deželnega muzeja za Kranjsko ter 300. obletnici Škofjeloškega pasijona. Z nakupom novega gradiva bomo tako občanom zagotavljali knjižnično zbirko, ki bo nudila dovolj možnosti za osebni razvoj na vseh področjih, bo aktualna, prilagojena posebnim potrebam okolja ter ciljem nacionalne kulturne politike. Knjižnica ima oblikovano politiko upravljanja knjižnične zbirke v Dokumentu o upravljanju knjižnične zbirke v Mestni knjižnici Grosuplje, ki opredeljuje dolgoročni načrt, ki ga uresničuje z letnim načrtom nakupa gradiva.

Z nakupom novega gradiva želimo oblikovati uravnoteženo in kvalitetno knjižnično zbirko, da bomo dosegli naslednje cilje:

- zagotavljali splošno dostopnost raznovrstne in kakovostne založniške produkcije v knjižnični mreži za vsa starostna obdobja;
- zagotavljali uravnoteženo knjižnično zbirko, ki bo predstavljalo različna vrednostna stališča in poglede na svet;
- dopolnili zbirko z nakupom avdiovizualnih medijev in drugih virov, kot so npr. razglednice, fotografije in kartografsko gradivo za domoznansko zbirko ter didaktične igre za otroke in mlade;
- uveljavljali enako dostopnost aktualnega knjižničnega gradiva za vse prebivalce našega območja;
- z razporeditvijo kvalitetnega in aktualnega gradiva v vse knjižnice naše mreže glede na razpoložljiva sredstva.

Vsebinska izhodišča za izgradnjo zbirke

Načrtujemo 50 % delež naslovov za strokovno gradivo in 50 % delež leposlovja, delež bo odvisen od razpoložljivosti založniške produkcije ter potreb uporabnikov. Mladini bo namenjeno 30 % naslovov v razmerju 50 % leposlovja, 50 % strokovnega in poljudno strokovnega gradiva.

Pri nakupu strokovnega gradiva bomo zbirko dopolnjevali tako, da bodo vsa strokovna področja enakomerno zastopana s temeljno literaturo različnih nivojev zahtevnosti. Pri leposlovju bodo zastopane vse zvrsti in žanri, različne kulture, različne stopnje zahtevnosti.

Izbirali bomo gradiva za uporabnike s posebnimi potrebami (velike črke, zvočne knjige, prilagojene po zahtevnosti..).

Skrbeli bomo za dopolnjevanje domoznanske zbirke z gradivom o naših krajih in ljudeh skozi.

Kriteriji za nakup gradiva so: ugled avtorja in založnika, interes uporabnikov, odmevnost naslova, relevantnost teme, reference v literaturi, kazala, opombe, recenzije pogostost uporabe, umetniška in izobraževalna vrednost.

Pri nakupu gradiva iz državnih sredstev bomo posebno pozornost posvetili gradivu, ki bo obeležilo 30. obletnico osamosvojitve Republike Slovenije, predsedovanje Slovenije EU, leto Josipa Jurčiča in Josipa Ipavca, 200. letnico Deželnega muzeja za Kranjsko ter 300. obletnico Škofjeloškega pasijona.

Knjižnica za 42.200 prebivalcev načrtuje nakup 8440 izvodov in 3500 naslovov, kar predstavlja 200 enot na 1000 prebivalcev.

Upoštevali bomo zastopanost različnih vrst, oblik in dostopnosti knjižničnega gradiva: 7151 enot knjižnega, 150 naslovov periodičnega tiska ter 525 enot neknjižnega gradiva na fizičnih nosilcih,

kot so avdiovizualni mediji, razglednice, fotografije in kartografsko gradivo za domoznansko zbirko ter didaktične igrače za otroke.

Načrtujemo nakup 464 licenc e-knjig in 150 naslovov zvočnih knjig v slovenskem jeziku.

Aktualnost zbirke bomo zagotovili z novimi naslovi z vseh področij človekovega ustvarjanja, z gradivi, ki prinašajo nova strokovna in znanstvena spoznanja, z novimi izdajami klasičnih literarnih del, s posodobitvijo referenčne zbirke ter z odpisom zastarelega gradiva.

Knjižnična zbirka bo odgovarjala na kulturne, informacijske, izobraževalne in raziskovalne potrebe okolja.

Kulturne potrebe okolja bomo zagotovili:

- z nabavo kvalitetnih leposlovnih literarnih del za otroke, mladino in odrasle,
- z nabavo kvalitetnih glasbenih posnetkov in igranih filmov za otroke mladino in odrasle,
- z izborom kvalitetne strokovne in poljudno strokovne literature z različnih področij umetnosti,
- z organiziranjem literarnih večerov, razstav in vodenjem bralnih srečanj za otroke, mladino in odrasle.

Upoštevali bomo informacijske potrebe otrok, mladine in odraslih celotnega območja. Kupili bomo gradiva, ki predstavljajo nove tehnologije za različne stopnje zahtevnosti. Načrtujemo tudi nakup knjig v elektronski obliki. Tako bo knjižnica s ponudbo sledila razvoju novih oblik gradiva.

Z različnimi oblikami bibliopedagoškega in biblioandragoškega dela bomo različne ciljne skupine usposabljali za uporabo novih tehnologij ter tako pripomogli k informacijskemu opismenjevanju prebivalstva. S posebno pozornostjo bomo izbirali:

- splošna informativna gradiva na klasičnih in elektronskih medijih,
- gradiva z informacijami javnega značaja,
- gradiva, ki ljudem pomagajo pri organizaciji njihovega vsakdanjega življenja,
- gradiva z informacijami za poznavanje lokalnega okolja.
- gradivo, ki prinaša informacije o varstvu potrošnikov, civilne družbe, varstvo narave, človekovih pravic..

Prednost in poudarek pri nabavi gradiva za izobraževalne potrebe bo na klasičnem in elektronskem gradivu, ki:

- vključuje temeljna znanja vseh strok in disciplin na različnih stopnjah zahtevnosti,
- posodablja temeljno zbirko z novimi spoznanji,
- ki prinaša komentarje in razlage,
- je namenjeno mladim uporabnikom in populaciji, ki se šola,
- je namenjeno permanentnemu izobraževanju v okviru prostočasnih aktivnosti,
- služi učenju novih tehnologij in medijev,
- je namenjeno osebnostni rasti in razreševanju težav.

Temeljno zbirko bomo za raziskovalne potrebe dopolnili z deli v klasični in elektronski obliki za otroke, mladino in odrasle, ki:

- posamezna področja obravnavajo poglobljeno,
- predstavljajo analize raziskav z različnih strokovnih področij,
- predstavljajo nove metode in pristope,
- spodbujajo posameznike za raziskovanje lokalnega okolja.

Razvijanje in promocija branja, bralne kulture, bralne in informacijske pismenosti

Spodbujanje branja in bralne kulture bomo razvijali z dostopom do različnih kakovostnih del za otroke, mladino in odrasle, še posebej se bomo osredotočili na:

- nakup gradiva za začetno obdobje branja (igralne knjige, slikanice s kvalitetnimi ilustracijami in besedilom,
- nakup kvalitetne literature za otroke in mladino, še posebej več izvodov gradiv, ki so na priporočilnih seznamih in so bila nagrajena (zlata hruška),

- organiziranje bibliopedagoških dejavnosti za otroke, mladino in odrasle (ure pravljic, igralne ure, pogovori o knjigah, ustvarjalne delavnice, razstave, literarna branja),
- izbor leposlovnih knjig za odrasle z zastopanostjo vseh žanrov in nivojev zahtevnosti,
- prednost pri nabavi bo nakup izvirne slovenske literature in prevodov zahtevnejšega leposlovja,
- predstavili bomo avtorje ob jubilejih ter spominskih dnevih,
- svetovali bralcem ob izposoji, z namenom, da spodbujamo potrebo po branju kvalitetnih del.

V vseh enotah bomo še naprej organizirali različne oblike za spodbujanje branja zahtevnejšega leposlovja. Bralni krožki za odrasle potekajo v vseh naših knjižnicah (Branje ob kmečki peči, Bralni klub Dobrovoljci, Bralni klub Kranjska čbelica, Bralni klub za mlade in srednjo generacijo, Bralna čajanka, Fit za knjigo, Beremo slovensko (post)moderno). Spodbujali bomo uporabo portala Dobreknjige.si, v katerega tudi naši sodelavci zelo zavzeto vnašajo ocene knjig. Za otroke in mladino bomo nadaljevali z aktivnostjo Pridruži se navdušenim bralcem 50 knjig. V vseh enotah bomo nadaljevali z delavnicami za otroke Z igro do branja in Beremo s tačkami za otroke, ki imajo težave pri branju. Še naprej bomo organizirali različne oblike ur pravljic in igralnih ur s knjigo. V knjižnico je vključen visok delež dijakov in študentov, zato posebej upoštevamo tudi njihove potrebe po gradivu, storitvah in prostoru.

Na našem območju živi skupina Romov, za katere bomo zagotovili dostopne naslove gradiva v romskem jeziku ter nadaljevali z organiziranjem prireditev za spodbujanje branja, krepitev bralnih navad in opolnomočenje informacijske pismenosti.

Sodelovali bomo z domovi za ostarele na našem območju ter omogočali izposajo gradiva po pošti za starejše in invalide.

V knjižnici bodo potekale delavnice učenja hrvaškega jezika, ki ga organizira hrvaško ministrstvo za izobraževanje.

Za odrasle osebe z motnjami v razvoju bomo v skladu s potrebami izvajali prilagojene oblike biblioandragoške dejavnosti.

Razvijanje informacijske pismenosti bomo spodbujali z:

- nakupom strokovnih del in priročnikov, ki imajo razlage, recenzije, kritike, ustrezna kazala in preglednice,
- nakupom posodobljenih izdaj referenčne literature,
- novostim s področja računalništva na različnih medijih,
- dostopom in uporabo elektronskih medijev (e-knjige, zvočne knjige, baze podatkov).

V vseh enotah knjižnice bomo ob vpisu in v okviru različnih dejavnosti usposabljali uporabnike za uporabo sistema COBISS/Moja knjižnica, portalov Biblos za izposajo e-knjig in Audibook, za izposajo zvočnih knjig v slovenskem jeziku. Nadaljevali bomo z usposabljanjem obiskovalcev za uporabo elektronskih baz podatkov in računalniške tehnologije.

Stanje in načrtovan obseg nakupa novih enot knjižničnega gradiva

Temeljna zaloga na dan 31.12.2019 je znašala 202.626 enot knjižnega gradiva, kar predstavlja 0,8 knjige več od standardnih priporočil 4 knjige na prebivalca. Hranimo 19.992 enot neknjižnega gradiva, kar predstavlja 0,47 enote na prebivalca (vključuje audiovizualno gradivo, elektronska publikacije in drugo neknjižno gradivo na fizičnih nosilcih). V skladu s strokovnimi priporočili bomo skrbeli za izločanje in odpis zastarelega in poškodovanega gradiva.

Načrtujemo nakup 8440 novih enot, kar predstavlja 200 enot na prebivalca. Novo gradivo bo razporejeno v knjižnični mreži glede na višino občinskih sredstev ter pripadajoči delež sredstev države glede na število prebivalcev v posamezni lokalni skupnosti. V osrednji knjižnici poleg občinskih in državnih sredstev za nakup načrtujemo tudi 28.633 € lastnih sredstev.

Organizacijska enota	Število prebivalcev 1.1.2020	Število enot knjižničnega gradiva		Odprtost / ur na teden ¹
		zaloga	načrtovan nakup	
Dobrepolje	3.878	23.942	804	30,5
Grosuplje	21.314	112.177	4.445	57
Ivančna Gorica	17.008	86.439	3.191	57

Načrtovan obseg nakupa in zastopanosti e-knjig v zbirki

V knjižnici postopno povečujemo nakup e-knjig v slovenskem jeziku v odvisnosti od ponudbe na portalu in od potreb uporabnikov po branju s pomočjo zaslonov, ki ima v aktualnem času prednost zaradi oddaljenega dostopa. Prednosti za bralce e-knjig so: večja dostopnost, saj knjižnica za potrebe po določenem naslovu, lahko poveča število hkratnih izposoj iskanega naslova v okviru 52 možnih na eno licenco. Slabovidni bralci si lahko povečajo velikost črk, do e-knjige bralci lahko dostopajo od doma, vse dni v letu, 24 ur na dan, torej tudi v času zaprtja knjižnic. Za izposoj e-knjig bomo tudi v letu 2021 usposabljali obiskovalce tako pri vsakodnevem delu ob izposoji kot z organiziranjem oblik usposabljanja za posamezne ciljne skupine.

V letu 2021 načrtujemo nakup 464 licenc e-knjig v slovenskem jeziku.

Povezovanje v knjižničnem sistemu

Vstop v katerokoli enoto knjižnice za uporabnika pomeni dostop do gradiva, ki ga knjižnica hrani kot tudi dostop do gradiva, ki ga v svoji zbirki nima. Le-tega članom zagotovimo z medoddelčno izposoj znotraj naše mreže treh občin, če je v zalogi, oziroma z medknjižnično izposoj iz vseh vrst knjižnic po Sloveniji in tujine. Pri medknjižnični izposoji je prva izbira izposoja gradiva iz našega območja, če je na območju na voljo. Načrtujemo do 300 izposoj iz 30 knjižnic po Sloveniji, od tega 60 % iz območja osrednje Slovenije, 40 % iz ostalih območij. Do 5 izposoj je načrtovanih iz tujine.

V Mestni knjižnici Grosuplje smo se leta 2017 pridružili pilotnemu projektu skupne nabave in obdelave gradiva z Mestno knjižnico Ljubljana, ki ga je s podporo Ministrstva za kulturo vodilo Združenje splošnih knjižnic. Po zaključku projekta in izkazanih pozitivnih učinkih smo se z MKL dogovorili, da se pri procesu nabave in obdelave gradiva še nadalje povezujemo v skupno korist izboljšanje segmenta Cobiss/Nabava in Cobiss/Zaloga v sodelovanju z IZUM-om in Združenjem splošnih knjižnic.

Strokovni delavci Mestne knjižnice Grosuplje so zelo aktivni pri promociji kakovostnih del na spletnem portalu Dobreknjige.si, zato tudi sodelujemo v NO portala. Dobre knjige promoviramo v prostorih knjižnice z razstavami in svetovanjem ter na spletni strani knjižnice.

Povezovanje s knjižnicami v okolju pri nabavi in obdelavi gradiva ter z medknjižnično izposoj omogoča večjo dostopnost gradiva našim občanom.

Knjižnica z letnim načrtom nakupa uresničuje dolgoročni dokument o upravljanju s knjižnično zbirko.

Grosuplje, 6.12.2020

Roža Kek, bibliotekarska specialistka
v. d. direktorica

¹ Uredba o osnovnih storitvah knjižnic (Uradni list RS št. 29/03) v svojem 13. členu opredeljuje minimalni obseg obratovalnega časa knjižnice, ki je za posamezno vrsto knjižnic:

- osrednja in osrednja območna: 8 ur dnevno, 5 dni v tednu, ob sobotah 5 ur,
- krajevna knjižnica: 4 ure tedensko (do 2000 prebivalcev), 15 ur tedensko (do 6000 prebivalcev), 4 ure dnevno, 5 dni v tednu (nad 6000 prebivalcev).